

Osvrt na školu “Zaštita od obiteljskog nasilja”

Od 25. do 29. travnja 2016. godine na Pravnom fakultetu u Osijeku održavala se Škola “Zaštita od obiteljskog nasilja” u organizaciji osječkog Studentskog zbora. Tijekom pet dana studenti Pravnih fakulteta iz Osijeka, Zagreba, Sarajeva, Beograda i Niša imali su priliku slušati analize i osobna iskustva stručnjaka iz različitih perspektiva i struka, međusobno raspravljati o općoj zastupljenosti obiteljskog nasilja u regiji kao i o konkretnom stanju u njihovim zemljama te podizati svijest o problematici obiteljskog nasilja i nužnosti što bolje zaštite.

Škola je otvorena svečanim govorom predsjednice Organizacijskog odbora Ivane Martić koja je istaknula cilj petodnevne škole, najavila njen program te se zahvalila svima koji su pridonijeli ostvarenju projekta. Prisutnima se obratio i Dekan Pravnog fakulteta Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer u Osijeku, izv. prof. dr. sc. Boris Bakota nakon kojeg su svoje zadovoljstvo i značaj ovog multinacionalnog pitanja izrazili zamjenik župana Dragan Vulin te predsjednik Studentskog zbora Pravnog fakulteta u Osijeku Hrvoje Miloglav.

Predavanja su započela izlaganjem predsjednika Centra za nestalu i zlostavljaju djeću u Osijeku, Tomislava Ramljaka u kojem je temeljito obrazložio pitanja zlostavljanja i zanemarivanja djece, tj. njihovih čimbenika, znakova, vrsta i posljedica, ali i pitanje prisilne udaje koja se klasificira kao trgovina ljudima. Kao uvjeti normalnog psihosocijalnog razvoja djeteta navedeni su sigurnost i emocionalna prisnost članova obitelji. Najbolji način za rješavanje problema zlostavljanja i zanemarivanja je prevencija koja sam problem rješava u u samom temelju, ali ne treba zanemariti ni poticanje odgovornosti kod građana koja se dodatno razvija volontiranjem. Uvod u zaštitu od obiteljskog nasilja i obiteljskopravnu zaštitu djeteta izložila je izv. prof. dr. sc. Branka Rešetar koja se bavila izvorima pravne zaštite obiteljskog nasilja, mjerama zaštite donošenim od strane Centra za socijalnu skrb i sudova te općim načelima zaštite prema ObZ-u iz 2015. – prvenstvena dužnost roditelja u zaštiti djece, obveza određivanja najblaže mjere i iznimno izdvajanje djeteta iz obitelji s ciljem njihovog vraćanja. Kaznenopravni aspekt nasilja u obitelji u RH obradila je doc. sc. Barbara Herceg Pakšić. Naznačila je kako je obiteljsko nasilje u stalnom porastu te priložila relevantne statističke podatke: profil počinitelja (najčešće muškarac, oženjen, 40-49 godina), sankcije (kod kaznenih djela prevladava uvjetna osuda, dok je to kod prekršaja novčana kazna) i recidivizam (u slučaju kaznenih djela recidivist je svaki treći, a kod prekršaja svaki osmi počinitelj). Također, objašnjavala je nedosljednost u sudskoj praksi, tj. problem razgraničenja između kaznenih djela i prekršaja koji utječu na pravnu sigurnost. Nadalje, izlaganje o procesnom položaju okrivljenika održao je osječki odvjetnik Hrvoje Krivić u kojem je se dotaknuo dvostrukog položaja okrivljenika kao procesnog subjekta sa zajamčenim pravima i objekta podvrgnutog prisilnim mjerama, dokaznim radnjama te tijekom kaznenopravnog procesa.

Protokolom postupanja u slučaju obiteljskog nasilja kao i kriminološkim obilježjima počinitelja bavio se policijski službenik Odjela prevencije PU osječko-baranjske Tomo Andrašević. Objasnio je načine počinjenja, oblike, uzroke i posljedice nasilja koje je postojalo

i prije, iako se o njemu danas mnogo više raspravlja. Važno je znati kako ono nema dob, spol, zanimanje, obrazovanje ni nacionalnost te je prisutno u svim socijalnim skupinama. Dipl. soc. radnica Alenka Aladrović Deklman i Zorica Wild također su izlagale o protokolu postupanja, ali onog Centra za socijalnu skrb. Govorile su o mjerama koje CZSS može samostalno poduzeti ili predložiti sudovima u slučaju nasilja u obitelji, ulozi CZSS-a u smislu sekundarne i tercijarne prevencije, kada se nasilje već dogodilo te o važnosti prijavljivanja nasilja čak i u stadiju sumnje.

Detalnije o pravima djeteta na zaštitu od nasilja u obitelji govorila je savjetnica Pravobraniteljice za djecu Sanja Vladović spominjujući Konvenciju o pravima djeteta iz 1989. kojom se prava djeteta štite na razini zakona, a koju je i RH ratificirala 1991. godine. Djeca su zbog nedovoljno razvijenih sposobnosti i maloljetnosti najugroženija skupina kojoj je potrebna pojačana zaštita kao najdragocjenijem potencijalu svakog društva. Predstavila je monitorno tijelo Pravobraniteljice za djecu kao i projekt "Osnažimo djecu da budu sigurna" udruge "Korak po korak". O još jednom relevantnom pravosudnom tijelu, samostalnom i neovisnom Državnom odvjetništvu te o njegovom postupanju i kaznenim djelima s elementima obiteljskog nasilja predavale su općinska državna odvjetnica Ivana Kolesarić i zamjenica općinske državne odvjetnice za mladež Tatjana Babac. Konkretno, predavale su o odjelima i odsjecima Državnog odvjetništva, njegovom ustrojstvu, zakonodavnom okviru, razlikovanju u slučajevima kaznenih djela i prekršaja te o dokaznim radnjama. Napomenule su slučaj Maresti protiv Hrvatske kao jedan od najpoznatijih relevantnih slučajeva i primjer načela *ne bis in idem*. O položaju djeteta u slučaju obiteljskog nasilja te o psihološkom aspektu žrtve slušalo se od strane magistre psihologije i predsjednice Centra za nestalu i zlostavljano djecu Kristine Krulić. Objasnila je koji su pokazatelji zlostavljanja djece – predškolske, školske i adolescentne dobi, važnost psihološke pomoći te problematiku transgeneracijskog prijenosa nasilja. Čak 30-35 % zlostavljanih osoba preuzima nasilne obrasce ponašanja te iz žrtve prelazi u zlostavljača. Do prekida može doći utjecajem zaštitnih faktora poput socijalne podrške, ekonomske sigurnosti, psihoterapije i visoke inteligencije.

Sudsku perspektivu predstavljali su sutkinja Prekršajnog suda Željka Ravlić-Bubalović, predsjednik Općinskog suda Davor Mitrović i predsjednik Kaznenog odjela Županijskog suda u Osijeku Miroslav Jukić pritom izlažući svrhu donošenja Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji te odluke sudova korisne za prevenciju i bolje shvaćanje problematike.

Završno predavanje održala je odvjetnička vježbenica Autonomne ženske kuće Zagreb Tea Dabić o pravnoj pomoći žrtvama partnerskog nasilja u čiju svrhu je prikazana video ispovijest žrtve Mirjane Kristović. Osim navedenih stručnjaka uloge predavača imali su i sami polaznici škole iz Beograda, Niša, Sarajeva i Zagreba koji su kroz svoje prezentacije pokazali multinacionalni karakter ove problematike, razlike u zakonodavnim regulacijama, iznijeli zabrinjavajuće statistike, poticali na promjene, ali i kroz *case study* prezentirali borbe pojedinaca za svoja prava.

Viđenje teme zaštite od obiteljskog nasilja kao aktualne, interesantne, ali i sporne najbolje pokazuju velika odzivost i interes koji su pokazali polaznici tijekom trajanja škole. Njen cilj bila je analiza nasilja u obitelji iz svih perspektiva te osvještavanje o njegovoj ozbiljnosti i statistici. Nakon svega izloženog, zaključeno je da se društvo poznaje po njegovoj najslabijoj karici, da treba težiti zaštiti svakoga kroz nultu stopu tolerancije na obiteljsko nasilje te da ono nije samo formula već je nešto mnogo kompleksnije, nešto što se mora graditi u svim porama društva.